

UDK: 811.163.42'367.623:811.112.2

Izvorni naučni rad

Ružica ZELJKO-ZUBAC (Mostar)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru

ruzica.zeljko@gmail.com

O NAČINIMA INTENZIVIRANJA NJEMAČKIH PRIDJEVA I NJIHOVIM PRIJEVODNIM EKVIVALENTIMA U HRVATSKOM JEZIKU

Ukoliko nam se određeni pridjev učini nedovoljno izražajnim njegovo primarno značenje možemo intenzivirati. Unatoč činjenici da nam za to na raspolaganju stoje različite mogućnosti predmet našeg promatranja su načini intenziviranja koji se ostvaruju kroz tvorbenne modele *kompozicije*, *derivacije* (*sufigiranje* i *prefigiranje*) ili jednog rjeđeg tvorbenog načina tzv. *reduplikacije*. U radu se istražuju morfološke i sintaktičko-semantičke osobine intenziviranih pridjeva. Značenje pridjeva u njemačkom jeziku određuje se pomoću preoblika, pa uzimajući u obzir sintaktičko-semantičke specifičnosti u oba jezika istražujemo njihove prijevodne ekvivalente u hrvatskom jeziku.

Ključne riječi: *intenziviranje pridjeva*, *kompozicija*, *derivacija*, *reduplikacija*, *poluprefiksi*, *prijevodni ekvivalenti*, *hrvatski jezik*

Uvod

U komunikaciji često imamo potrebu nešto opisati, istaknuti neku osobinu ili dodatno precizirati već izrečeno. Pri tome se koristimo riječima kao *schön*, *fleißig*, *müde*, *humorvoll*, *altmodisch*, *festlich*, *zornig* itd. Takve riječi obilježavamo kao *pridjeve*. Osobine koje nam opisuju pridjevi mogu biti apsolutne ili relativne pa se i pridjevi označavaju kao apsolutni i relativni. Apsolutne pridjeve nije moguće komparirati niti intenzivirati na bilo koji način pa je *viereckig* apsolutna osobina, jer nešto ne može biti **viereckiger*, *optimal* je apsolutna vrijednost pa nešto ne može biti **optimaler* i sl. Za razliku od njih relativne pridjeve možemo komparirati (*alt* – *älter* – *am ältesten*) što doprinosi preciznijem opisu neke osobine.

Ukoliko nam se odabrani pridjev ipak učini kao semantički nedovoljno izražajan u njemačkom jeziku postoji niz različitih mogućnosti za njegovo intenziviranje (*steinhart, bläulich, extraglatt, tipptopp*). S obzirom da njemački pridjevi nastaju na različite načine u prvom dijelu rada istražiti ćemo intenziviranje njihovih osnovnih osobina kroz tvorbene modele kompozicije, derivacije i reduplikacije.

U drugom dijelu rada analiziramo morfološke i sintaktičko-semantičke osobine intenziviranih pridjeva. Pomoću preoblika i nastalih parafraza istražujemo načine prevođenja na hrvatski jezik.

1. O tvorbi pridjeva u njemačkom jeziku

Unatoč činjenici da u njemačkom jeziku postoji tek nekoliko stotina jednostavnih pridjeva njihov udio u leksiku iznosi 10 do 15 %. To ih svrstava u treću najbrojniju vrstu riječi u njemačkom jeziku.¹ Potreba za izražajnošću, preglednošću i jasnoćom zadovoljava se osim *kompozicijom* i *derivacijom* u kojoj se realizira u najvećoj mjeri pomoću *sufiksa* i *prefiksa*². Nešto rjeđi i stariji tvorbeni model tzv. *reduplikacija* također nam nudi mogućnost pojačavanja osnovnog značenja

U Duden-Grammatik³ nalazimo slijedeći podatak o tvorbi pridjeva općenito: “*Den weitaus größten Beitrag (knapp 40%) leisten dabei die drei adjektivischen Hauptsuffixe -ig, -isch, -lich, die sehr produktiv sind und deren Ableitungen in die Tausende gehen. Dagegen beträgt der Anteil der Ableitungen mit den anderen heimischen Suffixen nur etwa ein Zehntel, auch der mit Fremdsuffixen (-abel, -ös usw.) knapp ein Zehntel.*”

Značajan broj pridjeva nastaje pomoću *halb-, schein-, erz-* i sl. ili *-föhig, -gemäß, -mäßig, -widrig* i sl. koji se u njemačkom jeziku označavaju kao “*Halbpräfixe*” i “*Halbsuffixe*”.⁴ Fleischer/Barz iste nazivaju samo *Präfixe* ili *Suffixe*.⁵

¹ DUDEN (1995): *Die Grammatik*, Band 4, 5. völlig neu bearb. Aufl., Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, str. 514.

² Tvorba pomoću sufiksa se u njemačkom jeziku označava kao *Suffigierung*, a tvorba pomoću prefiksa kao *Präfigierung*.

³ DUDEN, *nav. dj.*, str. 514.

⁴ U DUDEN-Grammatik, *nav. dj.*, str. 518–534 nalazimo termine ‘*Halbpräfix* i *Halbsuffix*’, dok ENGEL, U. (2009): *Deutsche Grammatik*, Neubearbeitung, 2., durchgesehene Aufl., IUDICIUM Verlag, München, na str. 347–349 govori o ‘*Präfixoide* i *Suffixoide*’. WEINRI-CH, H. (1993), *Textgrammatik der deutschen Sprache*, Mannheim u. a.: Dudenverlag, na str. 1009. također spominje (*Halb-*)*Präfixe*.

⁵ Usp. i kod FLEISCHER, W. / BARZ. I. (1995): *Wortbildung der deutschen Sprache*, 2., durchgesehene und ergänzte Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen, str. 251–275. Oni gore

Kao posebnu skupinu unutar gore navedenih tvorbenih modela promatrat ćemo primjere čiji je zadatak intenziviranje / pojačavanje značenja osnovnog pridjeva.

1.1. Intenziviranje pridjeva unutar tvorbenog modela *kompozicije*

Kompozicija ili *slaganje* je proces u kojem se (najmanje) dvije samostalne riječi ili osnove riječi spajaju u novu samostalnu cjelinu. Kod složenih pridjeva razlikujemo **kopulativne pridjevske složenice** (*naßkalt* > *naß* und *kalt*) i **determinativne pridjevske složenice** (*tropfnass* > *so naß, dass es tropft*). Dulje sintaktičke strukture se na taj način izražavaju na ekonomičniji način pa npr. *so schön wie ein Bild* u njemačkom jeziku možemo jednostavno reći *bildschön* ili *so fest, dass es dem Feuer widersteht* jednostavno kažemo *feuerfest* i sl.

Jednako kao kod imeničkih i kod pridjevskih složenica najveći broj pridjeva pripada skupini **determinativnih složenica** (*Determinativkomposita*). Za njih je važno istaknuti da se sastoje od dvije neposredne sastavnice, tj. **modifikatora** (*Bestimmungswort*) i **temeljne riječi** (*Grundwort*).⁶

Pridjevske složenice u ulozi **modifikatora** mogu imati različite vrste riječi, međutim kao najčešće izdavaju se tipovi **imenica + pridjev** (*lebensfremd, weltbekannt*), **pridjev + pridjev** (*schwerkrank, kleinbürgerlich*) i **glagolska osnova + pridjev** (*denkfaul, trinkfest*).⁷

Osim tvorbe složenih pridjeva pomoću osnovnog oblika moguća je i tvorba u kojoj se pomoću modifikatora ističe određeni intenzitet, tj. semantička funkcija modifikatora je u tome da pojača značenje osnovnog pridjeva. Pri

navedene *poluprefikse* i *polusufikse* obilježavaju samo kao prefikse ili sufikse pri čemu prave distinkciju samo u tome da li se radi o domaćim ili stranim *prefiksima* / *sufiksima*.

⁶ O determinativnim pridjevskim složenicama govorimo ako je temeljna riječ *pridjev*. Za njih je važno napomenuti da neposredne sastavnice ne mogu mijenjati svoja mjesta (kao što je to slučaj kod kopulativnih složenica), a da to ne dovede do promjene u značenju, ali i do promjene vrste riječi ovisno o tome kojoj vrsti riječi pripada modifikator.

⁷ Osim navedenih modifikatora i druge vrste riječi mogu sudjelovati u tvorbi pridjevskih složenica. Kod DONALIES, E. (2005): *Die Wortbildung des Deutschen*, 2. überarbeitete Aufl., Gunter Narr Verlag, Tübingen, nalazimo slijedeće tipove: *Nomen + Adjektiv*, *Adjektiv + Adjektiv*, *Verb + Adjektiv*, *Konfix + Adjektiv*, *das adjektivische Konfix + Konfix*, *das adjektivische Nomen + Konfix*, *das Satz + Adjektiv und Phrase + Adjektiv und das adjektivische Kompositum mit anderen Einheiten (Präpositionen, Partikel, Junktoren und Artikeln)*. FLEISCHER/BARZ, u *nav. dj.*, navode slijedeće vrste riječi: *Substantiv, Adjektiv, Verbstamm* ili druge vrste riječi (*Pronomen, Numerale, Flexionslose Wörter, Konfixe, Initialwörter und Wortgruppen*), koje imaju funkciju **modifikatora** u tvorbi složenih pridjeva. I u DUDEN-u, *nav. dj.*, se kao najvažniji tipovi ističu *Substantiv + Adjektiv*, *Adjektiv + Adjektiv* i *Verb + Adjektiv*. Ostale vrste riječi koje bi bile u ulozi modifikatora se ne spominju.

tome se ne misli na sklanjanje ili pojačavanje značenja pomoću komparacije kao fleksijske pojave.

Pridjevi se obilato služe kompozicijom kao načinom isticanja / pojačavanja osobina. Kod pridjevskih složenica tipa **imenica + pridjev** uočavamo da se značajan broj istih transformira na način da se temeljna riječ uspoređuje s modifikatorom. U njemačkoj gramatici takve primjere poznajemo kao '*Vergleichskomposita*', činjenica je da se kod mnogih pridjevskih složenica ovoga tipa više ne radi o pravoj poredbenoj veličini, više je tu riječ o intenziviranju sadržaja temeljne riječi (*nagelneu, pechschwarz, gertenschlank, brandaktuell, brandeilig, brandgefährlich, todunglücklich, stockdunkel, stockfinster, stocksteif, zappendunster, klitzeklein*).

Ako se vratimo na pridjev *nagelneu* njegova parafraza bi mogla biti *> neu wie ein Nagel*, međutim ovdje se više ne radi o njegovom prvobitnom značenju *> neu wie ein eben aus der Schmiede kommender Nagel* već o prenesenom značenju **vollkommen neu**. Pridjev *stocksteif* možemo parafrazirati kao *steif wie ein Stock*, ali njegovo značenje u modernom njemačkom jeziku jeste **sehr steif**. Prema ovome obrascu nastaju pridjevi kod kojih više nije moguća poredba, pa *stockfinster, stockdunkel, stockbesoffen, stockkonservativ, stocknüchtern* i slični primjeri u kojima se '*stock-*' više ne koristi kao imenica koja sudjeluje u tvorbi pridjeva sa svojim primarnim značenjem, već se ta riječ pojavljuje u funkciji pojačavajućeg prefiksa u prenesenom značenju. Gore navedene riječi parafraziramo kao **sehr finster, sehr dunkel, sehr besoffen, sehr konservativ, sehr nüchtern...**

Slično intenziviranje osnovnog pridjeva imamo i u primjerima kojima je modifikator imenica '*Stein*'. Složeni pridjev *steinhart* možemo parafrazirati kao '*hart wie Stein*', međutim u prenesenom značenju značenje je **sehr hart** (ako uzmemo u obzir osobine kamena kao materijala). Sa značenjem **sehr** nastao je čitav niz pridjeva u njemačkom jeziku kojima je modifikator '*stein-*': *steinalt, steinreich, steinmüde, steinklug, steingut...*

Slično intenziviranje imamo i u sljedećim primjerima:

todsicher ('*so sicher wie der Tod*'), *todsich, todkrank, todernst, todbläss*
brandeilig ('*so eilig, wie man es bei einem Brand hat*'), *brandaktuell, brandneu, brandsicher, brandrot, brandheiß, brandübel*

grundehrlich ('*bis auf dem Grund des Herzens, der Seele ehrlich*'), ovdje se radi uglavnom o pozitivnom vrednovanju nečega. Čitav niz sličnih pridjeva je nastao s modifikatorom **grund-**: *grundanständig, grundfalsch, grundgültig, grundgelehrt, grundhässig, grundsolide, grundverschieden ...*⁸

⁸ Usp. kod FLEISCHER/BARZ, nav. dj., str. 231.

Određeno intenziviranje osnovnog pridjeva u njemačkom se jeziku postiže i imenicama koje označavaju životinje. Uglavnom se radi o primjerima koji se mogu parafrazirati kao *Vergleichskomposita*. Primjeri gdje je ime životinje u ulozi modifikatora su slijedeći⁹: *aalglatt, affengeil, affenstark, bärenstark, bärengroß, bienenfleißig, hundemüde, hundemager, hundsmissrabel, mausestill, mausetod, pudelnass, pudelwohl, rabenschwarz, rehscheu, saublöd, saukalt, sauwohl, sauteuer, sauschön, schweineteuer, schweinemüde, wieselflink...*

Za mnoge pridjeve ovoga tipa možemo reći da se radi o tvorbi s ograničenim brojem primjera ili čak o pojedinačnim slučajevima: *bierernst, blutjung, hauptverantwortlich, heilfroh, kerngesund, mordslangweilig, mordshungrig, mordsgemütlich, spiegelglatt, wunderschön*, i sl.

Kod složenih pridjeva kojima je modifikator također **pridjev** (tip **pridjev + pridjev/particip**) za intenziviranje se najčešće koristi *hoch-* sa značenjem '*sehr*' pa Fleischer/Barz¹⁰ navode slijedeće primjere: *hochfein, hochintelligent, hochmodern, hochwertvoll, hochwirksam* i primjere s participom II.: *hochbegabt, hochbetagt, hochgebildet, hochautomatisiert, hochindustrialisiert* itd. Osim ovoga nalazimo znatan broj pridjeva sa slijedećim modifikatorima *bitter-, ober-, tief- i voll-*: *bitterböse, bitterkalt, oberchlau, oberböse, tiefbesorgt, tieftraurig, tiefenttäuscht, vollautomatisch, vollbegabt, vollbeschäftigt, vollgültig...*

Složenih pridjeva s **glagolskom osnovom** u ulozi modifikatora koji intenzivira značenje osnovnog pridjeva nema u značajnijem broju: *bettelarm, knallhart, knallrot, kotzübel, kotzjämmerlich, quietschlustig* i nešto više primjera s glagolskom osnovom '*stink-*' - *stinkbesoffen, stinkbetrunken, stinkfaul, stinkfein, stinklangweilig, stinkreich, stinkvornehm...*

Uz imenice, glagole i pridjeve i druge vrste riječi mogu imati pojačavajuće značenje kao npr. prilog *viel*. Pomoću njega nastaju brojne pridjevske složenice sa značenjem '*sehr*': *vielarmig, vieleckig, vielfarbig, vieljährig, vielteilig...* Kod mnogih složenica s *viel-* kao temeljna riječ pojavljuje se particip II.: *vielbeachtet, vielbegehrt, vielbeschäftigt, vielberedet, vieldiskutiert, vielgebraucht, vielgefragt, vielgelesen, vielgeliebt, vielgeprüft...*

⁹ Dio primjera je preuzet od BALCI, *nav. dj.*, str.124.

¹⁰ Ove pridjeve nalazimo kod FLEISCHER/BARZ, *nav. dj.*, na str. 231 Autori također navode primjere za semantičko razlikovanje između pozitiva i superlativa: *hoch-/höchstfest, höchstwahrscheinlich höchstzulässig*. Riječ je o pozitivnom pojačavanju osnovnog pridjeva pomoću fleksijske pojave komparacije.

1.2. Intenziviranje pridjeva unutar tvorbenog modela derivacije

Pridjevi u njemačkom jeziku osim kompozicijom nastaju i drugim tvorbenim modelom *derivacijom* ili *izvođenjem*. Engel¹¹ o tome kaže slijedeće: *“Der größte Teil der Adjektive ist aus schon vorhandenen Bestandteilen gebildet. Dabei existiert auch hier in jedem Fall eine Basis, die entweder durch Präfixe oder Suffixe erweitert wird...”*

Predmet našeg zanimanja nisu svi *prefiksi* i *sufiksi* koji kroz proces derivacije sudjeluju u tvorbi pridjeva već samo oni koji imaju određeno intenzivirajuće značenje u odnosu na primarno značenje pridjeva.

1.2.1. Uloga prefiksa u intenziviranju pridjeva

Morfološki prefikse definiramo kao vezane morfeme koji se uvijek spajaju na prednji dio osnovnog leksema. U njemačkom jeziku razlikujemo *domaće* i *strane prefikse* koji imaju određeno intenzivirajuće značenje u odnosu na osnovni pridjev. Već smo ranije spomenuli da različiti autori na različite načine predstavljaju prefikse. U Duden Grammatik¹² imamo popis **prefiksa** i **poluprefiksa** koji služe za intenziviranje i isticanje osobina osnovnog pridjeva. Neke od njih kao npr. *voll-, extra-, grund-, stock-, steif-* smo već ranije naveli u dijelu koji se odnosi na tvorbeni model kompozicije i smatramo da se tu radi o *‘leksemima’* koje u jeziku možemo koristiti i samostalno, a koji se u složenici pojavljuju u ulozi modifikatora.

Domaći prefiksi koji služe kako se to navodi u Duden-u *„Zur Ausdrucksverstärkung und (elativischen) Hervorhebung...”*, a koji impliciraju neko isticanje osobine u njemačkom jeziku su *erz-* i *ur-*. S prefiksom *erz-* nalazimo slijedeće primjere kod kojih je došlo do intenziviranja osnovnog značenja: *erzklug, ersicher, ersolide*. I ovdje se može smatrati da prvi dio pridjeva znači da je nešto *von Grund auf / durch und durch* ili jednostavno *‘sehr’ klug, sicher* ili *solide*, međutim često je značenje riječi koja se intenzivira ovim prefiksom i negativnog predznaka, tj. ima pejorativno značenje kao npr. *erzdumm, erzfaul, erzböse, erzkonservativ* pa čak i *erkatholisch*. *Erzdumm* bi u tom slučaju značilo *> im höchsten Grade dumm, erzfaul > im höchsten Grade faul* itd.

¹¹ ENGEL, U., *nav.dj.*, str. 347.

¹² Više o tome u DUDEN-Grammatik, *nav. dj.*, str. 520–521. Weinrich, *nav. dj.*, u poglavlju koje se odnosi na derivaciju i tvorbu pomoću prefiksa za primjere kao *todtrauriger Mensch* i *stinkfeiner Smoking* tvrdi slijedeće: *„Bei Steigerungsmöglichkeiten können darüber hinaus auch Nomina oder Verben als (Halb-) Präfixe fungieren“*. Iz ovoga je vidljivo da ne postoji jedinstveno stajalište o nazivima za jednu te istu jezičnu pojavu pa se nećemo ni upuštati u dublju analizu tko je u pravu, a tko manje. U nastavku rada bavit ćemo se ovom jezičnom pojavom, prije svega sa semantičkog aspekta.

Domaći prefiks **ur-** također ima značenje **sehr**, međutim uz njega idu i značenjska obilježja **ursprünglich** i **eigentlich**. Neki od primjera su: *uralt, urallein, uranständig, urböse, urdeutlich, urfern, urgemütlich, urgesund, urkomisch, urprimitiv, urweit*...¹³ U novije vrijeme nastaje čitav niz pridjeva tvorenih s prefiksom **ur-** koji označavaju određenu pripadnost gradu ili zemlji. Pomoću njega se nešto smatra tipičnim ili od ranije, od davnina postojećim kao npr. *urchinesisch, urdeutsch, urbayrisch, urberlinerisch* itd.¹⁴

Od stranih prefiksa najproduktivniji su **super-**, **ultra-** i **extra-** iz latinskog te **hyper-** i **mega-** iz grčkog. Pridjevi kojima je **super-** modifikator znače nešto **sehr**, **besonders** (obično se radi o nekom pozitivnom vrednovanju), npr. *superelegant* (sa značenjem *sehr elegant/ besonders elegant*), *supermodern, superschick, superschnell, superstark*...

Prefiks **ultra-** znači **extrem / zu sehr**, radi se o prekoračenju norme, o nečemu čega je znatno previše: *ultradünn, ultrakonservativ, ultralang, ultra-stark, ultraelastisch, ultrareaktionär*...

Za **extra-** sa značenjem **besonders** možemo slobodno reći da se radi o jednom iznimno produktivnom tvorbenom elementu koji se u jeziku pojavljuje i samostalno. Neki od primjera su: *extraklein, extragroß, extraklug, extrafein, extradünn, extrabreit*... dakle može stajati ispred bilo kojeg pridjeva u funkciji intenzivirajućeg elementa.

Prefix **hyper-** također označava da je nešto **zu sehr / übertrieben**, često ga nalazimo u stručnim jezicima medicine ili biologije, ali i općenito. Neki od primjera su: *hyperaktiv, hypernervös, hypersensibel, hypergemein, hyperkorrekt, hyperkritisch, hypermodern, hyperschlau*... Netko tko je *hyperaktiv* može se opisati kao: *Wer hyperaktiv ist, nervt mit dem Übermaß an Aktivität*. A netko tko je *hypergemein*, „hebt sich unter den Gemeinen durch besondere Gemeinheit hervor“.¹⁵

Određen broj primjera nalazimo i s **mega-** sa značenjem **sehr**: *megagroß, megagünstig, megagut, megascharf, megasexy, megavoll, megateuer*... Osim već navedenih primjera u novije vrijeme naročito u govornom jeziku mladih čujemo i pridjeve s tvorbenim elementom **top-** (preuzetim iz američkog-engleskog). Njegovo značenje je također **sehr / herausragend / höchst**, npr.: *topaktiv, topaktuell, topfit, topgut, topschick*...

¹³ Primjere smo preuzeli kod MOTSCH, W. (2004): *Deutsche Wortbildung in Grundzügen*, Berlin, New York: Walter Gruyter, str. 284. On za prefiks **ur-** tvrdi slijedeće: „Es charakterisiert einen extremen Grad auf der Pluspol-Richtung des durch das Basiswort bezeichneten Eigenschaftskonzepte“.

¹⁴ Više o tome kod Motsch, nav. dj., S. 284.

¹⁵ DONALIES, nav. dj. str. 108.

1.2.2. Uloga sufiksa u intenziviranju pridjeva

Sufiksi u njemačkom jeziku nemaju neki veći značaj u procesu intenziviranja pridjeva. Prema Motschu¹⁶ tek određeni pridjevi tvoreni pomoću sufiksa **-lich** ukazuju na određeno intenziviranje pa npr. pridjev *kleinlich* ima značenje *Kleinigkeiten übertrieben wichtig nehmend / engstirnig / engherzig*. On nadalje tvrdi da ovaj tip nije aktivan te da su tek neki primjeri leksikalizirani, npr. *zärtlich, reiflich, reinlich, ernstlich*. Autor nadalje navodi da i sufix **-haft** ima modificirajuće značenje, tj. opisuje pojačanje intenziteta neke osobine, pa za primjere tipa *ernsthaft, krankhaft* ili *boshaft* navodi slijedeće: „*Die Modifikation bringt eine Steigerung der Eigenschaft zum Ausdruck. Die Eigenschaft wird als besonders zutreffend gekennzeichnet.*“

I Donalies¹⁷ smatra da se kod pojedinih pridjeva ovoga tipa radi o intenziviranju pa npr. **gänzlich** znači **‘ganz und gar’**.

1.3. Intenziviranje pridjeva pomoću reduplikacije

Reduplikacija je također tvorbeni način kojim se može intenzivirati značenje temeljne riječi. Riječ dolazi od lat. *reduplicare* što znači *‘podvostručiti, ponoviti’*. Radi se o manje produktivnom tipu tvorbe u njemačkom jeziku. Unatoč podvostručavanju semantički gledano riječ je o jednom leksemu. Za ovaj tvorbeni način primjere nalazimo kod imenica i pridjeva.

Fleischer/Barz¹⁸ ih ističu kao sredstvo za ekspresivno pojačavanje jednog te istog pridjeva i navode slijedeće primjere: *mit tief-tiefer Sammelbläue* (Th. Mann), *grau-graue Hemden* (E. Strittmatter), *treugetreue Liebe* (M.W. Schulz).

Kod Donalies¹⁹ nalazimo primjer *bravbraver Junge* sa značenjem *‘besonders brav’* ili kako ona to opisuje „*Ein bravbraver Junge ist besonders brav. Durch seine Bravheit ist der Junge aus der Menge der anderen braven Jungen ausdrücklich hervorgehoben.*“.

¹⁶ MOTSCH, *nav.dj.*, str. 283.

¹⁷ Usp. kod DONALIES, *nav. dj.*, str. 112 i **determiniranje pridjeva** kao npr. „*bläuliches Licht > Bläuliches Licht ist nicht ganz so blau wie das, was man sich unter blauem Licht vorstellt*“.

¹⁸ FLEISCHER/BARZ, *nav. dj.*, str. 232.

¹⁹ DONALIES, *nav. dj.*, str. 165. Autorica za pridjev *graugrau* koji navodi na str. 89 smatra da se radi o tzv. „*Selbstkomposita, die vorrangig der Hervorhebung dienen*“ pa *graugraue Hemden* opisuje kao „*Graugraue Hemden sind unter allen grauen Hemden dadurch hervorgehoben, dass sie als besonders grau wahrgenommen werden*“. Dakle unatoč činjenici da ona za ovaj pridjev ne smatra da nastaje reduplikacijom, već ga ubraja u determinativne složenice, jasno je da se radi o intenziviranju primarnog značenja.

Prefiks *ur-* koji smo naveli ranije u radu (usp. 1.2.1.) sa značenjem *sehr* također može biti naveden više puta što ga također svrstava u red pridjeva nastalih reduplikacijom, npr. *ururalt* > *sehr, sehr alt, urururalt* > *sehr, sehr, sehr alt*.

Riječi nastale reduplikacijom spadaju u ležerniji stil izražavanja i nisu brojne.

2. Analiza pridjeva s intenzivirajućim modifikatorom

Na pridjevima s intenzivirajućim elementima u njemačkom jeziku koje smo naveli u prvom dijelu rada analiziraju se morfološke i semantičke posebnosti koje će nam u nastavku analize poslužiti kao smjernice za prevođenje i analizu prijevodnih ekvivalenata u hrvatskom jeziku.

2.1. Morfološke i semantičke posebnosti intenziviranih pridjeva

U radu su predstavljeni različiti načini intenziviranja pridjeva u njemačkom jeziku:

- a) pomoću tvorbenog modela kompozicije (usp. 1.1.)
- b) derivacije (1.2.)
- c) reduplikacije (1.3.)

a) Pridjeve s intenzivirajućim elementima uglavnom nalazimo u skupini determinativnih pridjevskih složenica, pri čemu prva sastavnica, tj. modifikator može biti bilo koja vrsta riječi, najčešće imenica, pridjev ili glagol. Nešto rjeđe imamo slučajeve s prilogom ili prijedlogom.

U najbrojnijoj skupini su složeni pridjevi kojima je *imenica* modifikator. Kod ove vrste pridjeva provjerili smo da li je do slaganja došlo bez spojnika ili sa spojnikom²⁰. Kod navedenih primjera ovoga tipa uočavamo da je većina tvorena tako da na tvorbenom šavu nema spojnika. Međutim kod složenica kojima je modifikator naziv neke životinje vrlo često se pojavljuju spojnici *-e-*, a nešto rjeđe *-n-* ili *-s-*.

Riječ je o tzv. *Vergleichskomposita* (poredbenim složenicama) kod kojih je modifikator veličina za poređenje osobine koja je iskazana kroz temeljnu riječ. Modifikator intenzivira temeljnu riječ kroz poređenje, pa takve primjere često parafraziramo na slijedeći način – **B ist wie A**²¹:

²⁰ Spojnik ili Fugenelement se nalazi na tvorbenome šavu. U njemačkom jeziku se koristi nekoliko različitih spojnika: *-e-*, *-s-*, *-es-*, *-n-*, *-en-*, *-er-*, *-ens-*, *-o-* (kod složenica s konfiksom kao prvom sastavnicom) i vrlo rijetko sa spojnikom *-i-*. Spojnik se ne pojavljuje kod složenih pridjeva kojima je pridjev modifikator.

²¹ Kao **A** označavamo *modifikator*, a kao **B** *temeljnu riječ*.

<i>aalglat</i>	>	<i>glatt wie ein Aal</i>
<i>bärenstark</i>	>	<i>stark wie ein Bär</i>
<i>bienenfleißig</i>	>	<i>fleißig wie eine Biene</i>
<i>hundemüde</i>	>	<i>müde wie ein Hund</i>
<i>hundemager</i>	>	<i>mager wie ein Hund</i>
<i>mausestill</i>	>	<i>still wie eine Maus</i>
<i>pudelnass</i>	>	<i>nass wie ein Pudel</i>
<i>rabenschwarz</i>	>	<i>schwarz wie ein Rabe</i>
<i>rehscheu</i>	>	<i>scheu wie ein Reh</i>

Međutim drugačije parafraziramo slijedeće pridjeve kod kojih je došlo do odmaka od primarnog značenja i kod kojih modifikator sa značenjem ‘**sehr**’ intenzivira temeljnu riječ – **sehr** + **B**:

<i>pudelwohl</i>	>	<i>sehr wohl</i>
<i>saukalt</i>	>	<i>sehr kalt</i>
<i>sauschön</i>	>	<i>sehr schön</i>
<i>sauteuer</i>	>	<i>sehr teuer</i>
<i>schweineteuer</i>	>	<i>sehr teuer</i>

Ostale složenice koje su tvorene slaganjem **imenica** + **pridjev**, a spadaju u skupinu ‘*Vergleichskomposita*’ tvorene su bez spojnika. I kod njih imamo različite parafraze, tj. s jedne strane imamo klasično poređenje **B ist wie A**, a s druge strane imamo slučajeve u kojima je došlo do odmaka od primarnog značenja, tj. više nije moguće **B** parafrazirati kao poredbenu veličinu, pa je značenje modifikatora u takvim slučajevima najčešće **sehr**.

	<i>steinhart</i>	>	<i>hart wie Stein</i>
ali	<i>steinalt</i>	>	<i>sehr alt</i>
	<i>steinklug</i>	>	<i>sehr klug</i>
	<i>steinmüde</i>	>	<i>sehr müde</i>
	<i>stocksteif</i>	>	<i>steif wie ein Stock</i> (ranije značenje; u modernom njemačkom jeziku značenje je sehr steif)
	<i>stockfinster</i>	>	<i>sehr finster</i>
	<i>stockdumm</i>	>	<i>sehr dumm</i>
	<i>stocknüchtern</i>	>	<i>sehr nüchtern</i>
	<i>todsicher</i>	>	<i>so sicher, wie der Tod</i> (danas – sehr sicher)
	<i>todschick</i>	>	<i>sehr schick</i>
	<i>todbläss</i>	>	<i>sehr bläss</i>

<i>brandeilig</i>	>	<i>so eilig, <u>wie man es bei einem Brand hat</u></i> (danas – <i>sehr eilig</i>)
<i>brandaktuell</i>	>	<i>sehr aktuell</i>
<i>brandneu</i>	>	<i>sehr neu</i>
<i>brandübel</i>	>	<i>sehr übel</i>
<i>grundehrlich</i>	>	<i>bis auf dem Grund des Herzens, der Seele</i> <i>ehrlich</i> (danas – <i>sehr ehrlich</i>)
<i>grundfalsch</i>	>	<i>sehr falsch</i>
<i>grundgelehrt</i>	>	<i>sehr gelehrt</i>
<i>grundhässig</i>	>	<i>sehr hässlich</i>

Slijedeće intenzivirane pridjeve parafraziramo također na način ***sehr + B***:

<i>bierernst</i>	>	<i>sehr ernst</i>
<i>blutjung</i>	>	<i>sehr jung</i>
<i>heilfroh</i>	>	<i>sehr froh</i>
<i>kerngesund</i>	>	<i>sehr gesund</i>
<i>wunderschön</i>	>	<i>sehr schön</i>

I pridjeve s glagolskom osnovom u ulozi modifikatora parafraziramo najčešće sa ***sehr + B***:

<i>knallrot</i>	>	<i>sehr rot</i>
<i>quietschlustig</i>	>	<i>sehr lustig</i>
<i>stinkbesoffen</i>	>	<i>sehr besoffen</i>
<i>stinkreich</i>	>	<i>sehr reich</i>
<i>stinkfein</i>	>	<i>sehr fein</i>

Uzevši u obzir pravila po kojim se spojnici pojavljuju kao tvorbeni element uočili smo da se kod tipa **pridjev + pridjev / particip** isti ne pojavljuju. I kod ove vrste složenica prvi intenzivirajući dio *hoch-*, *voll-*, *bitter-*, *viel-* itd. se parafraziraju sa ***sehr + B***:

<i>hochfein</i>	>	<i>sehr fein</i>
<i>hochbegabt</i>	>	<i>sehr begabt</i>
<i>vollbegabt</i>	>	<i>sehr begabt</i>
<i>bitterkalt</i>	>	<i>sehr kalt</i>
<i>vielgeliebt</i>	>	<i>sehr geliebt</i>

b) Pridjevske složenice koje nastaju derivacijom, tj. prefigiranjem pomoću domaćih, a još češće stranih prefiksa parafraziramo kao **(zu) *sehr* / *be-sonders* / *extrem* + B**:

<i>erzfein</i>	>	<i>sehr fein</i>
<i>erzklug</i>	>	<i>sehr klug</i>
<i>uralt</i>	>	<i>sehr alt</i>
<i>urkomisch</i>	>	<i>sehr komisch</i>
<i>supermodern</i>	>	<i>sehr modern / besonders modern</i>
<i>superschick</i>	>	<i>sehr schick / besonders schick</i>
<i>ultralang</i>	>	<i>extrem lang</i>
<i>ultraelastisch</i>	>	<i>extrem elastisch</i>
<i>extrafein</i>	>	<i>besonders fein</i>
<i>extradiinn</i>	>	<i>besonders dünn</i>
<i>hypernervös</i>	>	<i>(zu) sehr nervös / übertrieben nervös</i>
<i>hyperkorrekt</i>	>	<i>(zu) sehr korrekt / übertrieben korrekt</i>
<i>topaktuell</i>	>	<i>sehr aktuell</i>
<i>topschick</i>	>	<i>sehr schick</i>

Neki od prefiksa konkuriraju jedni drugima s obzirom da ih parafraziramo na isti način, pa se mogu pojavljivati intenzivirani pridjevi s različitim modifikatorom, a istim značenjem pa *supermodern* / *topmodern* / *ultramodern* / *hypermodern* znače **sehr modern** ili intenzivirani pridjevi *superstark* / *megastark* / *ultrastark* sa značenjem **sehr stark**.

Kako smo već naglasili sufigiranje nije od nekog većeg značaja kada je riječ o intenziviranju osnovnog značenja pridjeva, radi se tek o manjem broju leksikaliziranih pridjeva kojima je pojačan intenzitet.

c) Intenziviranje pomoću reduplikacije nije posebno produktivno. Za takve pridjeve možemo reći da su sredstvo za ekspresivno pojačanje i da su više stilsko sredstvo pojedinog autora nego što su uobičajeni u suvremenom njemačkom jeziku.

2.2. Prijevodni ekvivalenti intenziviranih pridjeva u hrvatskom jeziku

Intenziviranje pridjeva u hrvatskom jeziku ostvaruje se na način da se dodaju sufixi –*cat* ili –*ovet(a)n*: nov – *novcat*, dug – *dugovetan*. Kako bi se povećao intenzitet mogu nastati pridjevske sintagme kao: *nov novcat*, *cijel cijelcat*, *gol golcat* i sl. sa značenjem *potpuno nov*, *potpuno cijel* i *posve gol*.²² Pridjevi se također intenziviraju pomoću riječi koje služe kao usporedba s nečim ili nekom osobinom čega (*žut kao limun*, *tvrd kao kamen*). Značenje je također moguće intenzivirati pomoću prefiksa i poluprefiksa stranoga podrije-

²² Više o ovakvim sintagmama u hrvatskom jeziku kod MARKOVIĆ, B. (2011): *Pridjevske sintagme tipa gol golcat u jezičnim priručnicima i rječnicima hrvatskoga standardnog jezika i čakavskog narječja*, Fluminensia, god. 23, br. 1, str. 23–38.

tla koji se najčešće koriste u svom izvornom obliku kao dio hrvatske sintagme (*mega popularan, super bogat, ultra moderan*).

Međutim nas prvenstveno zanimaju njemački pridjevi s intenzivirajućim modifikatorom i njihove prijevodne realizacije u hrvatskom jeziku.

Primjere smo svrstali u tri različite skupine:

1) Njemačka složenica	hrvatski prijevodni ekvivalent (isto značenje)
2) Njemačka parafraza pridjeva	hrvatski prijevodni ekvivalent (isto značenje) ili odstupanje od direktnog prijevoda parafraze
3) Pridjevi s prefiksima/
poluprefiksima	hrvatski prijevodni ekvivalent s istim ili različitim značenjem

Analizom smo utvrdili da se mnogi pridjevi mogu svrstati u domenu frazeologije pa nije uvijek jednostavno interpretirati njemački primjer na hrvatskom jeziku, jer se za isti sadržaj koristi drugi odabir leksema što je naravno povezano s razlikama koje postoje između hrvatskih i njemačkih govornika, a povezani su s percepcijom slike svijeta oko njih. Kod ovakvih primjera neće se dublje ulaziti u analizu, jer oni kao takvi nisu predmet ovoga rada. Takvi primjeri će biti samo prevedeni i naznačeni.

1) Njemačka parafraza u kojoj je izraženo poređenje (*B ist wie A*) poslužila je kao predložak za direktno prevođenje s istim značenjem u hrvatskom jeziku:

Njem. složenica	/	njem. parafraza	hrvatski prijevodni ekvivalent
<i>aalglatt</i>	>	<i>glatt wie ein Aal</i>	glatka kao jegulja
<i>bärenstark</i>	>	<i>stark wie ein Bär</i>	snažan kao medvjed
<i>bienenfleißig</i>	>	<i>fleißig wie eine Biene</i>	marljiva kao pčela
<i>hundemüde</i>	>	<i>müde wie ein Hund</i>	umoran kao pas
<i>rabenschwarz</i>	>	<i>schwarz wie ein Rabe</i>	crn kao gavran
<i>rehscheu</i>	>	<i>scheu wie ein Reh</i>	plaha kao srna

Slijedeći primjeri ukazuju na odstupanje koje je povezano s jezičnom stvarnošću i percepcijom svijeta hrvatske jezične zajednice:

<i>hundemager</i>	>	<i>mager <u>wie ein Hund</u></i>	<i>mršav kao čačkalica</i>
<i>mausestill</i>	>	<i>still <u>wie eine Maus</u></i>	<i>tih kao bubica</i>
<i>pudelnass</i>	>	<i>nass <u>wie ein Pudel</u></i>	<i>kao mokar pas / mokar kao pas (pudlica jeste vrsta psa, ali se u hrv. prijevodu ne ističe posebno kao takva)</i>

2) U drugoj skupini je riječ o prenesenom značenju koje u njemačkom jeziku opisuje da je nešto ‘*sehr*’, pa nam dobivena parafraza služi kao predložak za doslovno prevođenje na hrvatski jezik sa značenjem **jako / iznimno / vrlo / veoma**. Načelno se može staviti bilo koja od predloženih riječi, samo o vrsti teksta ovisi koju će autor odabrati kao dovoljno izražajnu:

Parafraza njemačkog pridjeva hrvatski prijevodni ekvivalent

<i>pudelwohl</i>	>	<i>sehr wohl</i>	<i>jako dobro/ iznimno dobro</i>
<i>sauschön</i>	>	<i>sehr schön</i>	<i>jako lijepo / iznimno lijepo</i>
<i>steinklug</i>	>	<i>sehr klug</i>	<i>jako pametan</i>
<i>todschick</i>	>	<i>sehr schick</i>	<i>jako šik</i>
<i>brandübel</i>	>	<i>sehr übel</i>	<i>jako slabo</i>
<i>grundfalsch</i>	>	<i>sehr falsch</i>	<i>jako pogrešno</i>
<i>heilfroh</i>	>	<i>sehr froh</i>	<i>jako radostan</i>
<i>quietschlustig</i>	>	<i>sehr lustig</i>	<i>jako veselo</i>
<i>stinkfein</i>	>	<i>sehr fein</i>	<i>jako fino</i>
<i>hochfein</i>	>	<i>sehr fein</i>	<i>jako fino</i>
<i>bitterkalt</i>	>	<i>sehr kalt</i>	<i>jako hladno</i>
<i>vieligeliebt</i>	>	<i>sehr geliebt</i>	<i>ako voljen</i>
<i>brandeilig</i>	>	<i>sehr eilig</i>	<i>jako žurno</i>
<i>hochbegabt</i>	>	<i>sehr begabt</i>	<i>iznimno nadaren</i>
<i>vollbegabt</i>	>	<i>sehr begabt</i>	<i>iznimno nadaren</i>
<i>wunderschön</i>	>	<i>sehr schön</i>	<i>vrlo lijep</i>
<i>grundgelehrt</i>	>	<i>sehr gelehrt</i>	<i>vrlo učen</i>
<i>topschick</i>	>	<i>sehr schick</i>	<i>veoma šik</i>
<i>todsicher</i>	>	<i>sehr sicher</i>	<i>veoma siguran</i>

Za neke pridjeve koji se u njemačkom jeziku parafraziraju sa ‘*sehr*’ kao prijevodni ekvivalent u hrvatskom jeziku može stajati i usporedba s nečim što slikovito pojačava temeljnu riječ:

<i>saukalt</i>	>	<i>sehr kalt</i>	<i>vraški hladno</i> (sa značenjem <i>jako /iznimno hladno</i>)
<i>sauteuer</i>	>	<i>sehr teuer</i>	<i>vraški skupo</i>
<i>schweineteuer</i>	>	<i>sehr teuer</i>	<i>vraški skupo ili skupo kao sam vrug</i>
<i>steinalt</i>	>	<i>sehr alt</i>	<i>star kao Biblija</i>
<i>steinmüde</i>	>	<i>sehr müde</i>	<i>umoran kao pas / na smrt umoran / mrtav umoran</i>
<i>stockfinster</i>	>	<i>sehr finster</i>	<i>mračno kao noć</i>
<i>stockdumm</i>	>	<i>sehr dumm</i>	<i>glup kao ponoć / ali i noć, klada, konj</i>
<i>stocknüchtern</i>	>	<i>sehr nüchtern</i>	<i>triježan kao dan / ali i triježan kao majka</i>
<i>todbläss</i>	>	<i>sehr blass</i>	<i>blijed kao smrt / ali i blijed kao pepeo</i>
<i>kerngesund</i>	>	<i>sehr gesund</i>	<i>zdrav kao dren</i>
<i>stinkreich</i>	>	<i>sehr reich</i>	<i>bogat kao Krèz²³</i>
<i>grundhässlich</i>	>	<i>sehr hässlich</i>	<i>ružan do bola</i>
<i>grundehrlich</i>	>	<i>sehr ehrlich</i>	<i>iskren do boli</i>
<i>brandneu</i>	>	<i>sehr neu</i>	<i>nov novcat²⁴</i>
<i>stinkbesoffen</i>	>	<i>sehr besoffen</i>	<i>mrtav pijan</i>
<i>bierernst</i>	>	<i>sehr ernst</i>	<i>mrtav ozbiljan</i>
<i>blutjung</i>	>	<i>sehr jung</i>	<i>mlad kao rosa</i> (ironično – <i>mlad kao rosa u podne</i>)
<i>knallrot</i>	>	<i>sehr rot</i>	<i>jarko crveno</i>

3) Pridjevi u njemačkom jeziku kojima je intenzivirajući element domaći ili strani prefiks sa značenjem ‘*sehr*’ na hrvatski se jezik prevode ili doslovno ili također sa stranim prefiksom:

prefiks/poluprefiks + pridjev ili parafraza		prefiks/poluprefiks (isti ili drugi) ili doslovan prijevod parafraze	
<i>uralt</i>	>	<i>sehr alt</i>	<i>prastar</i>
<i>urkomisch</i>	>	<i>sehr komisch</i>	<i>presmiješno</i>
<i>erzfein</i>	>	<i>sehr fein</i>	<i>iznimno fino</i>
<i>erzklug</i>	>	<i>sehr klug</i>	<i>iznimno pametan</i>
<i>extrafein</i>	>	<i>besonders fein</i>	<i>iznimno fino</i>
<i>extradiinn</i>	>	<i>besonders dünn</i>	<i>iznimno tanko</i>
<i>brandaktuell</i>	>	<i>sehr aktuell</i>	<i>super aktualno</i>

²³ Krèz – bajoslovno bogat lidijski kralj iz 6. stoljeća pr. n. e.; danas sinonim za posjednika neizmjernog bogatstva.

²⁴ Više kod MARKOVIĆ, *nav.dj.*, str. 28.

<i>supermodern</i>	>	<i>sehr modern</i>	<i>super moderno</i>
<i>superschick</i>	>	<i>sehr schick</i>	<i>super šik</i>
<i>ultralang</i>	>	<i>extrem lang</i>	<i>ekstremno dugo</i>
<i>ultraelastisch</i>	>	<i>extremelastisch</i>	<i>ekstremno elastično</i>
<i>topaktuell</i>	>	<i>sehr aktuell</i>	<i>top aktualan / vrlo aktualan</i>
<i>hypernervös</i>	>	<i>übertrieben</i>	<i>pretjerano nervozan</i>
		<i>nervös</i>	
<i>hyperkorrekt</i>	>	<i>übertrieben</i>	<i>pretjerano korektan</i>
		<i>korrekt</i>	

Zaključak

Pridjevi nam prije svega služe da bi se njima opisale neke osobine. Često u jeziku postoji potreba da se nešto dodatno istakne ili intenzivira. Osim komparacije kao fleksijske pojave kojom možemo opisati jači, snažniji, viši stupanj osobine osnovnog pridjeva na raspolaganju nam stoje i različiti tvorbeni modeli za gradaciju pridjeva koji se u njemačkom jeziku ostvaruju kroz kompoziciju, derivaciju i reduplikaciju.

Kompozicija kao najproduktivniji način tvorbe novih riječi u njemačkom jeziku uopće pa i u slučaju intenziviranja pridjeva pokazuje da unutar nje postoje brojne mogućnosti da se preko modifikatora snažnije istakne osnovno značenje temeljne riječi. I ovdje kao i inače vodeću ulogu imaju imenice koje u ulozi modifikatora tvore značajan broj tzv. '*Vergleichskomposita*' koje na jednostavan način intenziviraju osnovni pridjev (*steinhart* > *hart wie Stein*). Složenice najčešće nastaju bez spojnika na tvorbenom šavu, a najčešće se parafraziraju kao ***B ist wie A*** ili ***sehr + B***.

Derivacija kao tvorbeni model pomoću sufiksa (ograničeno) i češće pomoću prefiksa (domaćih i stranih) također značajno doprinosi tvorbi pojačajnih pridjeva. Strani prefiksi su često konkurencija jedni drugima u uporabi pa se pojavljuju i usporedno s istim značenjem, tj. ***sehr + B*** kao npr. *supermodern*, *ultramodern*, *topmodern*, *hypermodern*.

Reduplikacija kao tvorbeni model postoji, ali nije od većeg značaja u njemačkom jeziku. Potvrđeni su tek rjeđi intenzivirani pridjevi pa se ne može ustvrditi da na ovaj način sustavno nastaju nove riječi.

Prevođenje ove vrste pridjeva na hrvatski jezik uglavnom je vrlo jednostavno. Ako je riječ o poređenju razlikujemo primjere koje je moguće doslovno prevesti pomoću njemačke parafraze s potpuno istim značenjem (npr. *bärenstark* > ***stark wie ein Bär*** = ***snažan kao medvjed***) ili pak o pridjevima s prenesenim značenjem čija nam parafraza pomaže pri prevođenju na hrvatski jezik što opet može biti ili doslovno (*steinklug* > ***sehr klug*** = ***jako pametan***)

ili tako da za isto značenje u hrvatskom jeziku imamo drugačiji frazem (*stoc-kdumm* > *sehr dum* u hrv. *glup kao ponoć*).

Ukoliko je u ulozi modifikatora neki od stranih poluprefiksa koji se u njemačkom jeziku parafrazira sa (*zu*) *sehr* / *besonders* / *übertrieben* + *B* kao hrvatski prijevodni ekvivalent imamo ili doslovan prijevod (npr. *extrafein* > *besonders fein* = *iznimno fino*) ili također poluprefiks u istom obiku i s istim značenjem kao intenzivirani pridjev u njemačkom jeziku, npr. *supermodern* – *super moderno* (sa značenjem *sehr modern* = *vrlo, veoma moderno*).

Literatura

- BABIĆ, S. (2002): *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*, Nakladni zavod Globus – Zagreb.
- BALCI, Y. (2007): *Möglichkeiten der Intensivierung von Adjektiven im Deutschen*. Überarbeitete Version des Beitrags vom X. Türkischen Internationalen Germanistikkongress in Konya vom 30. Mai – 3. Juni.
- BARIĆ, E. i dr. (1997): *Hrvatska gramatika*, II. promijenjeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb.
- BUSSMANN, H. (1990): *Lexikon der Sprachwissenschaft*, 2. völlig neu bearbeitete Aufl., Alfred Kröner Verlag, Stuttgart.
- DONALIES, E. (2005): *Die Wortbildung des Deutschen*, Ein Überblick, 2. überarb. Aufl., Band 27, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
- DUDEN (1995): *Die Grammatik*, Bd. IV, 5. völlig neu bearb. Aufl., Meyers Lexikon, Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich.
- DUDEN (2009): *Die Grammatik – Unentbehrlich für richtiges Deutsch*, Bd. 4, 8. Aufl., Bibliographisches Institut, Mannheim.
- EICHINGER, L.M. (2000): *Deutsche Wortbildung. Eine Einführung*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
- EISENBERG, P. (2000): *Grundriß der deutschen Grammatik*, Band 1: Das Wort, Verlag J.B. Metzler, Stuttgart-Weimar.
- ENGEL, U. (2009): *Deutsche Grammatik*, Neubearbeitung, 2., durchgesehene Aufl., IUDICIUM Verlag, München.
- ERBEN, J. (1993): *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*, 3. Aufl., Erich Schmidt Verlag.
- FLEISCHER, W. / BARZ, I. (1995): *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*, Unter Mitarbeit von Susanne Schröder, 2., durchg. und erg. Auflage, Max Niemeyer Verlag, Tübingen.
- HANSEN-KOKORUŠ, R. i dr. (2005): *Deutsch-Kroatisches Universalwörterbuch*, Nakladni zavod Globus, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.

- HENTSCHEL, E. / WEYDT, H. (2003): *Handbuch der deutschen Grammatik*, 3. Aufl., Walter de Gruyter, Berlin – New York.
- HENZEN, W. (1965): *Deutsche Wortbildung*, 3. durchg. und ergänz. Aufl., Tübingen.
- KIRSCHBAUM, I. (2002): *Metaphorische und Metonymische Muster der Adjektivintensivierung*, Sinn und Bedeutung VI. Düsseldorf.
- LOHDE, M. (2006): *Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr- und Übungsbuch*, Tübingen, Gunter Narr Verlag.
- MARKOVIĆ, B., (2011): *Pridjevske sintagme tipa gol golcat u jezičnim priručnicima i rječnicima hrvatskoga standardnog jezika i čakavskog narječja*, Fluminensia, god. 23, br. 1, str. 23–38.
- MATEŠIĆ, J. i dr. (1988): *Hrvatsko-njemački frazeološki riječnik*, Nakladni zavod matice hrvatske, Zagreb.
- MOTSCH, W. (1993): *Semantische Grundlagen der Wortbildung. Die Ordnung der Wörter*, IdS Jahresbuch, str. 192–226.
- MOTSCH, W. (2004): *Deutsche Wortbildung in Grundzügen*. Berlin, New York: Walter de Gruyter.
- NAUMANN, B. (2000): *Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen*, 3., neubearb. Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen.
- OS, Ch. van (1989): *Aspekte der Intensivierung im Deutschen*, Tübingen, Gunter Narr Verlag.
- PITTNER, R.J. (1996): *Der Wortbildungstyp Steigerungsbildung beim Adjektiv im Neuhochdeutschen*. In: *Sprache und Sprechen* 19, str. 29–67.
- PÜMPEL-MADER, E. u.a. (1992): *Deutsche Wortbildung, Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache V: Adjektivkomposita und Partizipialbildungen*, Düsseldorf.
- SILIĆ, J. / PRANJKOVIĆ, I. (2005) *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga d.d., Zagreb.
- TURK, M. (1998): *Semantičke posuđenice – jedan oblik prevedenica*, Filologija, knjiga 30–31, HAZU, Zagreb, str. 519–528.
- WAHRIG, G. (2005): *Deutsches Wörterbuch*, 7. völlig neu bearbeitete und aktualisierte Auflage, Wissen Media verlag GmbH, Gütersloch, München.
- WAHRIG-BURFEIND, R. (2012): *WAHRIG- Wörterbuch der deutschen Sprache*, 4. Aufl., Brockhaus.

Ružica ZELJKO-ZUBAC

**ON THE METHODS OF INTENSIFYING GERMAN
ADJECTIVES AND THEIR TRANSLATION
EQUIVALENTS IN CROATIAN**

If certain adjectives appear to be insufficiently expressive, we can intensify their primary meaning. Despite the fact that we can use various possibilities to do that, we shall focus on the intensifying which is realized through the formative models of *composition*, *derivation* (*suffixation* and *prefixation*), and *reduplication*. The present paper explores the morphological, syntactic and semantic characteristics of intensified adjectives. The meaning of adjectives in German language is defined through transformations, so the author explores their translation equivalents in Croatian considering the syntactic and semantic specificities of both languages.

Key words: *intensification of adjectives, composition, derivation, reduplication, semi-prefixes, translation equivalents, Croatian*